

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a felülvizsgálati eljárásban a dr.Botos József ügyvéd által képviselt felperesnek a felülvizsgálati eljárásban dr.Barta Ferenc ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Nógrád Megyei Bíróság előtt 17.P.20.829/2007. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.096/2009/3. számú ítéletével befejezett perében, amely perbe az alperes pernyertességének elősegítése érdekében a jogtanácsos által képviselt Biztosító beavatkozott, a jogerős ítélet ellen a felperes által 34. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 60.000 (Hatvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, míg a felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A Salgótarjáni Városi Bíróság által végrehajtási záradékkal ellátott közjegyzői okirat szerint S.L. adós 4.000.000 forintot köteles a felperes részére megfizetni. A közjegyzői okirat alapján indult végrehajtási eljárást foganatosító alperes nevében eljáró végrehajtó 2006. február 2-án lefoglalta az adós tulajdonában álló BMW típusú személygépkocsit 4.200.000 forint, továbbá a Suzuki gyártmányú személygépkocsit 1.600.000 forint becsértéken. A Belügyminisztérium nyilvántartása a BMW személygépkocsi tekintetében egy 2005. november 4-én bejegyzett, időközben hatálytalanná vált opciós terhelést, emellett pedig Raiffeisen Lízing Rt. javára bejegyzett elidegenítési és terhelési tilalmat tüntetett fel. A 2006. február 6-án megtartott árverésen a felperes, valamint az adós megállapodását a végrehajtó jegyzőkönyvbe foglalta, amelynek lényege szerint a felperes mind a két járművet árverésen kívül árverés hatályával veszi át az adóstól. A jegyzőkönyv jobb felső sarkában az önálló bírósági végrehajtó kézírásos feljegyzése olvasható: „A jelzett jegyzőkönyv érvénytelen lett, az adósi magatartás miatt”. Az alperes a BMW személygépkocsi árverése tekintetében a 2006. március 17-én április 11. napjára kitűzött időpontról az elidegenítési és terhelési tilalom jogosultját értesítette, aki erre vonatkozóan semmilyen nyilatkozatot nem tett.

A felperessel szemben folyamatban lévő végrehajtási eljárásra tekintettel a végrehajtó a felperes számára olyan tájékoztatást adott, hogy amennyiben a BMW gépkocsira licitálni kíván és a tulajdonjogot megszerzi, úgy azt azonnal le kell foglalni az illetékhivatal javára folyó eljárás keretében. A felperes a tájékoztatásra tekintettel a BMW árverésének megkezdése előtt az ellene folyó végrehajtási eljárásban részletfizetési kérelmet tartalmazó iratot csatolt be, majd pedig befizetett 60.000 forintot részben a végrehajtási eljárással kapcsolatban felmerült illeték és költség, részben pedig az első részlet törlesztéseként. Emiatt a felperesnek a BMW gépkocsi árverésére nem maradt annyi készpénze, hogy a 2.950.000 forint árverési érték megállapítását követően az 529.100 forint végrehajtási költséget és jutalékot kifizesse. Az alperes ezért a felperest az árverésből mint rosszhiszemű licitálót kizárta és az árverést 4.200.000 forintról újra kezdte. Az új árverés alapján 1.050.000 forintért a gépjárművet R.A. szerezte meg és az általa kifizetett összegből a felperes 710.000 forintot kapott követelése fejében. A Suzuki gyártmányú személygépkocsi árverésen kívül a felperes tulajdonába került árverés hatályával, 2006. április 21-én pedig az alperes lefoglalta az adós tulajdonában lévő Opel Astra Caravan típusú személygépkocsit, amelynek az értékesítésére 2006. május 31. napjára tűztek ki árverést 400.000 forintos becsérték meghatározásával. A felperes kérelmet terjesztett elő, hogy ezt a gépkocsit is árverésen kívül árverés hatályával kívánja megszerezni, illetőleg a 2007. május 30. napján érkezett beadványában az árverés szünetelését, felfüggesztését kérte. Ennek ellenére a végrehajtó az árverést megtartotta és az autót az árverési vevőnek 100.000 forintért eladta, amelyből a felperes részére 24.000 forintot utaltak át.

A felperes a végrehajtási eljárással kapcsolatban több kifogást terjesztett elő. A Salgótarjáni Városi Bíróság 1303-1.Vh.1411/2005/20. számú végzésével a kifogásnak helytadva megállapította, hogy a 2006. április 11. napján tartott ingóárverés jogszabálysértő, mert a végrehajtónak tekintettel kellett volna lennie a felek közös kérelmére és a BMW gépjárművet árverésen kívül árverés hatályával kellett volna a felperes tulajdonába adnia. Célszerűbb lett volna ezért a jogosult bank hozzájáruló nyilatkozatának beszerzése érdekében hiánypótlásra felhívni a feleket és a gépjárművet árverésen kívül értékesíteni. A bíróság a végrehajtónak a végrehajtással felmerült költségek készpénzben történő azonnali kifizetésére vonatkozó felhívását jogszabályszerűnek tartotta, azonban álláspontja szerint a helyes eljárás az lett volna, ha a végrehajtó az árverést érvénytelennek nyilvánítja és az ingóságot újabb árverésen értékesíti. A Vht. 125. §-a szerinti jogkövetkezmény, az árverésből való kizárás szankciója ugyanis csak azokra a végrehajtási vevőkre alkalmazandó, akik készpénzmozgással kívánnak tulajdonjogot szerezni, ezzel szemben a

felperes készpénzfizetés nélkül volt jogosult a tulajdonjog megszerzésére.

A 2006. május 31. napján megtartott ingóárveréssel kapcsolatos kifogást a Salgótarjáni Városi Bíróság az 1303-1.Vh.1411/2005/36. számú végzésével bírálta el megállapítva, hogy az árverés jogszabálysértő volt.

A felperes a keresetében 2.300.000 forint és annak kamatai megfizetésére kérte az alperes kötelezését arra alapítva, hogy a végrehajtó jogszabálysértő módon járt el, amikor a BMW személygépkocsi árverését kitűzte, mert a felperes jogosult lett volna a gépjármű tulajdonjogát árverésen kívül árverés hatályával megszerezni; továbbá amiatt, hogy a 2006. április 11-ei árverésből a felperest kizárta és az árverést újból megindította.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy a Vht-nek az ingóság árverésen kívüli eladására vonatkozó 133. §-ának (1) bekezdését, valamint az ingóárverésre vonatkozó 125. §-ának (1) bekezdését, továbbá a 126. §-ának (1) és (2) bekezdését megsértette volna.

A beavatkozó érdemi nyilatkozatot nem tett.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetnek helytadva kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül kártérítés címén a felperes részére fizessen meg 2.300.000 forintot és ennek a 2006. április 11-től járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint a bírósági végrehajtónak tudomása volt az elidegenítési és terhelési tilalomról, valamint a hatálytalan opciós jogról, mert a BM nyilvántartásából ez egyértelműen megállapítható volt, ehhez képest nem volt elfogadható az az eljárása, hogy a felek 2006. február 6-ai egyezségét - utólag - érvénytelennek tekintette. Az elsőfokú bíróság a végrehajtási kifogást elbíráló 1303-1.Vh.1411/2005/20. számú végzéssel egyezően állapította meg, hogy jogellenes volt a végrehajtónak az az eljárása, amely nem tette lehetővé, hogy a felperes a BMW személygépkocsi tulajdonjogát árverésen kívül árverés hatályával megszerezze - figyelemmel a Ptk. 114. §-ának (3) bekezdésére -; annak pedig nem volt jogszabályi alapja, hogy az árverés kitűzéséről határozott, hiszen a Vht. szabályai szerint a felek rendelkezési jogának kell érvényesülnie [Vht. 8. § (1) bekezdés]. Jogszabálysértőnek tartotta a 2006. április 11-ei árverés lefolytatásának módját is. A Vht. 125. §-a (1) és (2) bekezdésének és a 126. §-a (1) és (2) bekezdésének egybevetéséből az elsőfokú bíróság szerint az következik, hogy csak a készpénzfizetésre köteles árverési vevővel szemben alkalmazható az a jogkövetkezmény, hogy az árverésből kizárják. Az elsőfokú ítélet indokolása kitér az Opel személygépkocsi 2006. május 31-ei ingóárverésére is, jogszabályellenesnek tartva, hogy azt a végrehajtó a végrehajtást

kérőnek a végrehajtás felfüggesztésére és szünetelésére irányuló kérelme ellenére megtartotta, ezt azonban az alperes kárfelelőssége keretén belül nem értékelte, mert etekintetben a felperes a kárigénye keletkezését nem vezette le. Mindezekre tekintettel az alperest a Ptk. 349. §-ának (1) és (3) bekezdése, 348. §-ának (1) bekezdése figyelembevételével kötelezte a keresetben megjelölt kár és késedelmi kamata megtérítésére.

Az alperes a fellebbezésében a keresetet elutasító döntés meghozatalát kérte; a felperes pedig a keresetet 2.700.000 forintra felemelte arra hivatkozással, hogy 4.000.000 forint követelése megtérülésére volt reménye, de ehhez képest csak 1.300.000 forinthez jutott hozzá.

A másodfokú bíróság az ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét a felemelt keresetre is kiterjedően elutasította. Ítéletének indokolásában kiemelte, hogy a kereseti kérelem az alperes által lefoglalt BMW gépkocsi értékesítésével kapcsolatos két alperesi magatartás jogellenességén alapult, az Opel személygépkocsi értékesítésével összefüggő cselekmény jogi minősítése ezért szükségtelen volt. A másodfokú bíróság szerint a 2006. április 11-ei ingóárveréssel kapcsolatos végrehajtási kifogás tárgyában hozott 1303-1.Vh.1411/2005/20. számú végzésben a Salgótarjáni Városi Bíróság a Vht. 133. §-a (1) bekezdésének megsértését nem állapította meg, csupán annyit szögezett le, hogy az alperesnek célszerűségi szempontokból más eljárást kellett volna követnie. Az elidegenítési és terhelési tilalom jogosultjának hozzájárulását nem a végrehajtónak, hanem a feleknek kellett volna beszereznie, ezért e körben a végrehajtót mulasztás nem terheli. A feleknek az árverésen kívüli vételre vonatkozó nyilatkozata egyébként sem tért ki az értékre, ezért a Vht. 133. §-ának (1) bekezdésében meghatározott alapvető követelményeknek sem felelt meg. Az alperes magatartásának jogellenességén kívül az állított kár és a magatartás okozati összefüggése sem állapítható meg. Az alperes az árverés megtartása során sem járt el jogellenesen. A felperes a költségeket köteles lett volna megfizetni, ennek hiánya miatt a tulajdonszerzés elmaradása kizárólag a felperes magatartásával áll összefüggésben. Egyértelmű és tételes törvényi rendelkezés hiányában nem állapítható meg, hogy a végrehajtónak a költségmegfizetés elmaradása után az árverést érvénytelenné kellett volna nyilvánítani újabb árverés kitűzése mellett, miként ezt a végrehajtási kifogást elbíráló végzés megállapította. A másodfokú ítélet indokolása szerint az sem állapítható meg, hogy a felperes vagyonában a kár bekövetkezett.

A felperes felülvizsgálati kérelme az elsőfokú bíróság ítéletének megfelelően, a keresetének helyt adó döntés meghozatalára irányult. (A felülvizsgálat a felemelt keresetet elutasító jogerős ítéletet

támadta.) Jogi álláspontja szerint a jogerős ítélet a Vht. 35. §-ában, 88. §-ában, 118. §-ában és 126. §-ának (1) bekezdésében, valamint a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat sérti. A felperes kérte az elsőfokú ítéletet alátámasztó, az ügyben hozott végzések figyelembevételét, „vagy” a másodfokon eljáró bíróság új eljárás lefolytatására kötelezését. A felperes érvelése szerint a bíróság nem megfelelően értékelte, hogy a végrehajtást kérőnek a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelme ellenére megtartott árverés jogszabálysértő volt-e. A Vht. 118. §-a szerint a végrehajtónak elő kell segítenie a végrehajtást kérő ügyének megoldását. A jogerős ítéletben a bíróság nem vette figyelembe, hogy a Vht. 126. §-ának (1) bekezdése alapján a végrehajtónak nem volt joga a végrehajtást kérőt készpénzfizetésre kötelezni; a felperesnek pedig tartozása nem volt, mert illetékfizetési kötelezettségének eleget tett, ezért az árverésből való kizárása jogszabálysértő. A Vht. 88. §-ának (2) bekezdése értelmében a felperes szerint a végrehajtót tájékoztatási kötelezettség terhelte, amelynek nem tett eleget. A végrehajtó a kötelezettségeit súlyosan megszegte, amikor úgy készített egy egyszerű kézírásos széljegyzetet, hogy az a felek részére kézbesítve nem lett, jogorvoslatról a felperes tájékoztatást nem kapott, sőt a feljegyzésből az sem állapítható meg, hogy végül is mi eredményezte a végrehajtó döntését, amely a felek egyezségét érvénytelennek tartotta. A felperes szerint a jegyzőkönyvet a végrehajtó 2006. február 6-án nem szabályszerűen, a Vht. 35. §-ának megfelelően vezette és ezt a másodfokú bíróság nem értékelte. Hivatkozott arra is, hogy a másik jármű tekintetében a végrehajtó a végrehajtást kérő kérelmének megfelelően tudott intézkedni.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperes a felemelt keresetében annak a kárnak a megtérítését igényelte, amely szerinte abból származott, hogy a végrehajtási eljárásban az adós 4.000.000 forintos tartozása a lefoglalt BMW személygépkocsi tulajdonjogának megszerzésével megtérülhetett volna, az alperes jogellenes magatartása folytán azonban a felperes a követeléséhez csak részben juthatott hozzá.

A bíróságnak ezért a kereset alapján azt kellett vizsgálnia, hogy a kár megtérítésének a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdésében meghatározott speciális törvényi feltételei megléte esetén a

szerződésen kívül okozott kárért való általános polgári jogi felelősségnek a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése szerinti, együttes feltételei fennállnak-e. Bármelyik feltétel hiánya a kereset elutasítását eredményezi.

A felperesnek a 2008. április 29-ei tárgyaláson a második végrehajtási kifogással kapcsolatban tett nyilatkozatát értékelve, a másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a keresetét kizárólag a BMW értékesítésével kapcsolatos két jogellenes magatartásra alapította: az árverés kitűzésével és a felperesnek a 2006. április 16-ai árverésből való kizárásával kapcsolatos jogszabálysértésre. A bíróságnak ezért nem kellett foglalkoznia a végrehajtónak az Opel Astra Caravan típusú gépjármű 2007. május 31-ei árverésével kapcsolatos magatartásával, a végrehajtást kérőnek az árverés szüneteltetésére, felfüggesztésére irányuló kérelme alapján folytatandó eljárás jogi értékelésével. A felülvizsgálati kérelem ezért az 1303-1.Vh.1411/2005/36. számú végzés figyelembevételének hiányára alaptalanul hivatkozott.

A jogerős ítéletben a bíróság a tényállást megalapozottan állapította meg. A kereset elbírálása szempontjából jelentős bizonyítékokat a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerint értékelte. A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a kereseti kérelem alapjaként megjelölt két magatartás esetében hiányzik a kirívóan súlyos jogalkalmazási hibával megvalósuló jogellenesség, a magatartás és az állított kár közötti okozati összefüggés, továbbá nem állapítható meg a kár bekövetkezése sem; a jogerős ítéletnek az e körben kifejtett okfejtésével a Legfelsőbb Bíróság egyetért. A másodfokú bíróság megalapozottan és jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy az elidegenítési és terhelési tilalom jogosultja nyilatkozatának beszerzése nem a végrehajtó, hanem a felek kötelezettsége volt. A Vht-nek nincs olyan rendelkezése, amely előírná az adós és a végrehajtást kérő közötti megállapodás érvényességét érintő tilalom megszüntetésének módjáról való tájékoztatást, vagy e körben a jogosult nyilatkozatának a végrehajtó általi beszerzését. Nem következik ez a Vht. 118. §-ából sem, amely csupán azt írja elő, hogy az ingóságot - ha a törvény másképpen nem rendelkezik - rendszerint árverésen kell értékesíteni. A felperes által hivatkozott, Vht. 88. §-ának (2) bekezdése sem tartalmaz tájékoztatási kötelezettséget, erre a felülvizsgálati kérelem tévesen utalt. Helyes a jogerős ítéletnek az a megállapítása is, hogy a felek megállapodása nem felelt meg a Vht. 133. §-ának (1) bekezdésben foglaltaknak, hiszen a végrehajtó az ingóságot árverésen kívül a felek kívánságára, árverési vétel hatályával akkor adhatja el, ha a felek az általuk közösen elfogadott becsértékről is nyilatkoznak. Ez azonban az adott esetben nem történt meg.

A felperes egyébként maga sem vitatta, hogy a „banki terhelés” tényéről tudott, illetőleg 2006. február 6-a után néhány nappal az alperestől értesítést kapott arról, hogy a megállapodás „nem fog működni”, a banknak a tartozást ki kell egyenlíteni, illetőleg a bank hozzájáruló nyilatkozata tekintetében a felperes azt gondolta, hogy ez nem rá, hanem a végrehajtóra tartozik (2007. szeptember 27-ei tárgyalás jegyzőkönyve 5. oldal), ezért – függetlenül attól, hogy a jegyzőkönyv a Vht. 35. §-ában foglaltaknak megfelelt-e – megállapítható, hogy a felperes az elidegenítési és terhelési tilalomról, ennek a megállapodást érintő hatásáról és a tartozás kiegyenlítése vagy a hozzájáruló nyilatkozat beszerzése szükségességéről tudott, a végrehajtónak pedig e körben nem állapítható meg olyan, a kár bekövetkezésével okozati összefüggésben álló jogellenes magatartása, amely a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése és a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján a kártérítő felelősségét megalapozná. A jogerős ítélet helyesen tartalmazza annak indokait is, hogy a 2006. április 11-ei árveréssel kapcsolatos kifogást elbíráló végzés indokolásában kifejtettek önmagában miért nem alkalmasak a kárfelelősség megállapítására. A végrehajtó által a másik jármű tekintetében alkalmazott, a törvényben nem szabályozott eljárás a kereset alapjául szolgáló magatartások jogi elbírálását nem érinti.

A felülvizsgálati kérelem tévesen állítja, hogy a másodfokú bíróság nem vette figyelembe a készpénzfizetés nélküli vételre vonatkozó szabályokat. A Vht. 126. §-ának (1) bekezdése alapján nem vitásan a végrehajtást kérőnek joga van a követelése és járulékai erejéig az árverésen készpénz nélkül venni, azonban a Vht. 126. §-ának (2) bekezdése arról is rendelkezik, hogy erre csak akkor kerülhet sor, ha a meg nem fizetett illeték, az állam által előlegezett költség, illetőleg a végrehajtási eljárás költsége már fedezve van, vagy azokat a végrehajtást kérő azonnal kifizeti. Ebből következően a költség készpénzben való kifizetésére az alperes jogosan kötelezte a felperest, arra pedig a másodfokú bíróság a jogerős ítélet indokolásában helyesen utalt, hogy a költségek kifizetésének elmaradását követő eljárás rendjét a kifogást elbíráló bíróság úgy állapította meg, hogy annak jogszabályi alapját – ennek hiánya folytán – nem is jelölhette meg, vagyis nincs olyan tételes rendelkezés, amely tekintetében a kirívóan súlyos jogalkalmazási hiba megállapítható lehetne. Önmagában a kereset elutasítását eredményezi az, hogy a felperes vagyonában a kár bekövetkezése sem állapítható meg. A kár akkor következik be, ha az adós további tartozása bizonyítottan behajthatatlanná vált, ahhoz a felperes végrehajtás útján a jövőben sem juthat; ez azonban az adott esetben nem bizonyított.

A kifejtettekre tekintettel a felemelt keresetet elutasító jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért azt a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 274. §-ának

(1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2010. április 26.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő
HM